

PROTOKÓŁ
z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli
Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski
Warszawa, 21 listopada 2012 roku, Sekretariat KEP

Dnia 21 listopada 2012 roku, w Warszawie, w siedzibie Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, przy ul. Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6, odbyło się posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski.

Stronę rządową reprezentowali:

Członkowie Komisji:

Michał Boni, *Minister Administracji i Cyfryzacji, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej*
Włodzimierz Karpiński, *Sekretarz Stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji*
Władysław Kosiniak-Kamysz, *Minister Pracy i Polityki Społecznej*
Krystyna Szumilas, *Minister Edukacji Narodowej*

Eksperti:

Piotr Żuchowski, *Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego*
Marlena Niewiadomska, *Dyrektor Gabinetu Politycznego w Ministerstwie*
Administracji i Cyfryzacji
Józef Różański, *Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości*
Narodowych i Etnicznych MAiC
Andrzej Marciniak, *Zastępca Dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz*
Mniejszości Narodowych i Etnicznych MAiC

oraz:

Jan Dworak, *Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji*
Artur Koziółek, *Rzecznik Prasowy Ministra Administracji i Cyfryzacji.*

Stronę kościelną reprezentowali:

Członkowie Komisji:

Abp Sławoj Leszek Głódź, *Metropolita Gdański, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej*
Kard. Kazimierz Nycz, *Metropolita Warszawski*
Abp Stanisław Gądecki, *Metropolita Poznański*
Abp Andrzej Dzięga, *Metropolita Szczecińsko-Kamieński*
Bp Andrzej Suski, *Biskup Toruński*
Bp Wojciech Polak, *Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski*

Eksperti:

Ks. Piotr Stanisław, *Katolicki Uniwersytet Lubelski*
Ks. Sławomir Fundowicz, *Katolicki Uniwersytet Lubelski*
Ks. Piotr Tomasik, *Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego*

oraz:

Ks. Józef Kloch, *Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski*
Ks. Dariusz Konieczny, *Kierownik Biura Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski*

Spotkanie rozpoczęło się o godz. 11:00.

Na posiedzeniu Komisji Wspólnej poruszone zostały następujące zagadnienia:

- 1) problematyka dotycząca szeroko rozumianej polityki rodzinnej;
- 2) postulat dotyczący wprowadzenia matury z religii;
- 3) postulat dotyczący nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych;
- 4) kwestia dotycząca trybu powiadamiania wojewody o powołaniu i odwołaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby prawnej;
- 5) kwestie bioetyczne;
- 6) kwestie związane z możliwością uzyskania przez Telewizję Trwam miejsca na multipleksie.

PRZEBIEG OBRAD

Arcybiskup Sławoj Leszek Głódź przywitał wszystkich uczestników spotkania. Na samym początku zwrócił uwagę na fakt, że w obecnej sytuacji, kiedy potargane są więzi obywateli z Państwem i Państwa z obywatelami Kościołowi zależy na tym, aby nie był eliminowany z życia społecznego. Kontynuując wypowiedź Arcybiskup Głódź stwierdził, że zbyt dużo mówi się o mowie nienawiści, a powinno promować się język miłości i przebaczenia. Podkreślił, że Kościół zna swoją rolę służebną także w relacji do Państwa, do społeczeństwa i do narodu, dlatego chodzi o to, żeby Komisja Wspólna poza różnymi postulatami, które są omawiane wypracowywała nie tylko *modus vivendi*, ale *modus procedendi*. Arcybiskup Głódź kończąc swoje wystąpienie wskazał zagadnienia, które zostały przygotowane przez stronę kościelną.

Pan Minister Michał Boni podziękował za możliwość spotkania. Stwierdził, że potwierdza ono ciągłość i trwałość dialogu. Wspomniał, że rozmowy są prowadzone w wielu obszarach, także tym dotyczącym nowego modelu finansowania ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych. Pan Minister w swojej wypowiedzi nawiązał do słów Arcybiskupa Głódzia o tzw. mowie nienawiści. Stwierdził, że w tej kwestii reprezentuje odmienny pogląd. Poinformował, że w tej sprawie wystosował list do wszystkich kościołów i odczytał jego treść: *„Eksceleńco, ostatnie dni szczególnie mocno pokazują problem mowy nienawiści w życiu społecznym w naszym kraju. W tej kwestii nigdy dosyć przezorności, bo gdy do debaty wkracza przemoc, może dojść do nieszczęścia. Mowa nienawiści najpierw przejawia się w opiniach, potem w języku opisującym świat, w końcu zaś w działaniach ludzi. Nie możemy być wobec tego obojętni, dlatego zwracam się z apelem o pomoc w przeciwstawieniu się mowie nienawiści i wszelkim objawom nietolerancji.”* Według Ministra Boniego potrzebna jest także poważna publiczna debata na temat tego wszystkiego, co dzieje się w Internecie.

Arcybiskup Głódź stwierdził, że nikt nie kwestionuje tego, że istnieje język nienawiści, ale Kościół języka nienawiści nie używa i nie używał. Zawsze promuje natomiast język przebaczenia i miłości.

Pan Minister Boni potwierdził, że zapewne wszyscy uczestnicy spotkania mają świadomość konieczności budowania warunków i klimatu dla języka miłości i otwarcia.

Po części wstępnej przystąpiono do realizacji porządku obrad.

Jako pierwszy głos zabrał **Pan Minister Kosiniak-Kamysz** referując zmiany w prawie polskim jakie zostały wprowadzone i te, które będą stopniowo wprowadzane w kontekście problematyki prorodzinnej, a więc zmianę progów uprawniających do świadczeń rodzinnych, zmianę progów uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej, wydłużenie trwania urlopów macierzyńskich i odpłatności tych urlopów, wprowadzenie dodatkowego urlopu rodzicielskiego, zmianę funkcjonowania żłobków, klubów dziecięcych dającą możliwość tworzenia miejsc opieki nad najmłodszymi. Pan Minister wyraził także nadzieję, że strona kościelna weźmie udział w konsultacjach społecznych dotyczących prac nad rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi urlopu macierzyńskiego.

Arcybiskup Głódź podziękował za prace podejmowane przez Rząd w zakresie problematyki rodzinnej.

Następnie **Biskup Suski** nawiązując do wypowiedzi Pana Ministra Kosiniaka-Kamysza skierował słowa podziękowania za przekazane informacje, które świadczą o tym, że Rząd podejmuje działania na rzecz rodziny. Zwrócił jednak uwagę na to, że są to działania doraźne. Natomiast ze względu na centralną rolę rodziny w społeczeństwie, Państwo powinno posiadać program polityki rodzinnej. Taki program miał być opracowany przez stronę rządową. Rząd zobowiązał się do tego w 2008 roku podpisując Deklarację w sprawie polityki rodzinnej. Niestety nie wywiązał się z tego zadania. Biskup Suski stwierdził także, że w kontekście polityki rodzinnej niewątpliwie istotnym jest zagadnienie dotyczące Konwencji Rady Europy w sprawie przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Skierował pytanie do przedstawicieli strony rządowej jakie jest stanowisko Rządu w tej sprawie i czy Rząd będzie zmierzał do przygotowania dokumentów i podpisania konwencji. Następnie wskazał na niepokojące zjawisko, jakim jest wzrastająca liczba rozwodów, która generuje problemy wychowawcze i prowadzi do rosnącego obciążenia społeczeństwa kosztami utrzymania systemów socjalnych. W tym kontekście przedstawił postulat strony kościelnej, aby w procedurze rozwodowej wprowadzić obligatoryjnie mediacje oraz ograniczyć możliwość uzyskania rozwodu w pierwszym roku po zawarciu związku małżeńskiego, a także stwarzać warunki i możliwości sprzyjające tworzeniu sieci placówek prowadzących terapię małżeńską, mediacje i poradnictwo rodzinne. Kolejnymi zagadnieniami na jakie zwrócił uwagę w swoim wystąpieniu była sprawa dotycząca sytuacji rodzin wielodzietnych z trudną sytuacją materialną oraz kwestia dotycząca projektu ustawy o związkach partnerskich. Biskup Suski uznał, że projekt może powodować niekorzystny efekt społeczny poprzez zmarginalizowanie małżeństwa i opierającej się na nim rodziny oraz, że jest sprzeczny z konstytucyjnymi gwarancjami ochrony małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa. Kończąc swoje wystąpienie podkreślił, że polską racją stanu powinna być ochrona rodziny i małżeństwa oraz sprzyjająca racjonalna polityka społeczna służąca rozwojowi tych podstawowych wspólnot.

Pan Minister Boni uznał, że rzeczywiście warto byłoby powrócić do podpisanej Deklaracji z roku 2008. Natomiast, gdy chodzi o ustawę dotyczącą związków partnerskich, wyjaśnił, że jest to projekt poselski i z tego, co wie, Rząd nie będzie go rekomendował.

Kardynał Nycz poprosił, aby Pan Minister Kosiniak-Kamysz powiedział kilka słów na temat Konwencji Rady Europy w sprawie przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Pan Minister Kosiniak-Kamysz nawiązując do wystąpienia Biskupa Suskiego wyjaśnił, że Rząd zmierza do opracowania programu dotyczącego polityki prorodzinnej. Natomiast odpowiadając na pytanie dotyczące konwencji poinformował, że obecnie trwają prace legislacyjne obejmujące konsultacje międzyresortowe dotyczące możliwości wdrożenia konwencji. Ostateczna decyzja będzie mogła być podjęta przez Rząd dopiero po zakończeniu procedury.

Arcybiskup Dzięga zauważył, że skoro trwają konsultacje dotyczące możliwości wdrożenia konwencji to warto na tym etapie pamiętać, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest kompromisem, który chroni sprawy istotne dla małżeństwa i rodziny na minimalnym poziomie. Dlatego przestrzega przed pójściem na dalszy kompromis, który mógłby doprowadzić do zachwiania całym systemem prawnym.

Kolejnym zagadnieniem przedstawionym przez stronę kościelną była kwestia możliwości wprowadzenia matury z religii. **Kardynał Nycz** przypomniał zebranych, że w 2001 roku została opracowana podstawa programowa i od tego czasu rozpoczęły się rozmowy na ten temat.

Ksiądz profesor Piotr Tomasik omówił szczegółowo przebieg rozmów jakie były prowadzone między stroną kościelną a ministerstwem edukacji w kontekście matury z religii.

Pani Minister Krystyna Szumilas wyjaśniła, że w oparciu o obowiązujące przepisy prawa nie ma możliwości, aby wprowadzić religię jako przedmiot egzaminu maturalnego dodatkowego. Sprawa bowiem nie polega tylko i wyłącznie na przygotowaniu podstawy programowej, ale na tym, kto ją zatwierdza. A ponieważ nie jest to dokument wydany przez ministra edukacji, w związku z tym Centralna Komisja Egzaminacyjna i okręgowe komisje egzaminacyjne nie mogą na jego podstawie przygotowywać arkuszy i przeprowadzać egzaminu.

Wypowiedź Pani Minister wywołała dyskusję, w której padły argumenty, że może trzeba byłoby to zagadnienie omówić z ministrem szkolnictwa wyższego.

Pan Minister Boni złożył deklarację, że strona rządowa zobowiązuje się do dokonania pełnej analizy wszystkich wymiarów prawnych i instytucjonalnych tej sprawy, a strona kościelna zostanie powiadomiona o jej wynikach.

Następnie **Arcybiskup Gądecki** zwrócił się z ponowną prośbą o przeprowadzenie stosownej nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych tak, aby jego zapisy gwarantowały należyty status religii w szkołach publicznych. Strona kościelna ten postulat zgłasza po raz kolejny.

Pani Minister Szumilas stwierdziła, że rozporządzenie o ramowych planach nauczania obejmuje również nauczanie religii i nie widzi potrzeby jego nowelizacji. Pani Minister wspomniała również, że została przeprowadzona ankieta dotycząca organizacji nauki religii. Nie wykazała ona nadużyć w stosowaniu prawa w tym zakresie poza incydentalnymi przypadkami.

Na kanwie wypowiedzi Pani Minister wywiązała się dyskusja, w czasie której Arcybiskup Głódź podkreślił, że zapisy rozporządzenia są różnie interpretowane i należałoby przywrócić status religii, jaki gwarantowało poprzednie rozporządzenie. Kardynał Nycz wskazał, że problem pojawia się nie tyle w wielkich miastach, ale

w małych miejscowościach. Natomiast Arcybiskup Dzięga i Biskup Polak podkreślili, że tworzone prawo nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych. Trudno zgodzić się z tezą, że komunikaty lub oświadczenia ministra mają zastąpić przepis, który jest nieczytelny.

Pan Minister Boni poprosił, aby strona kościelna zgłaszała wszystkie przypadki, w których naruszone zostały zasady dotyczące organizacji i prowadzenia zajęć religii w szkołach. Jednocześnie zobowiązał się, że sprawa zostanie ponownie omówiona z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejnym zagadnieniem podjętym podczas obrad była kwestia dotycząca trybu powiadamiania wojewody o powołaniu i odwołaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby prawnej. Zagadnienie to szczegółowo przedstawił **ksiądz profesor Sławomir Fundowicz**. Biskup Polak zwrócił się z prośbą o ujednoczenie praktyki dotyczącej przyjmowania powiadomień przez wojewodów.

Pan Minister Karpiński stwierdził, że jest to kwestia interpretacyjna, dlatego zaproponował, aby zagadnienie to zostało przygotowane przez zespół roboczy a następnie przekazane Współprzewodniczącym Komisji Konkordatowych.

Arcybiskup Dzięga zasygnalizował kilka spraw dotyczących kwestii bioetycznych. Skierował do strony rządowej postulat zawierający sprzeciw wobec stosowania metody *in vitro*, manipulacji genetycznych i praktyk eugenicznych. Zgłosił postulat, aby do koszyka świadczeń gwarantowanych wpisać wycenę procedur leczenia bezpłodności i działań, które służą jej diagnozowaniu. Wskazał na potrzebę uregulowania we wszystkich ustawach kwestii sprzeciwu sumienia. Poruszył również sprawy dotyczące konwencji bioetycznej.

Pan Minister Boni dziękując za wystąpienie Arcybiskupa Dzięgi zapewnił, że zgłoszone postulaty przekaże na Radzie Ministrów. Jednocześnie wyjaśnił, że program zdrowotny, w ramach którego dofinansowane będzie *in vitro*, jest programem, za który odpowiada minister zdrowia.

Arcybiskup Dzięga zwrócił uwagę, że opinie prawników wskazują na to, że gdyby ten program, umieszczony w ramach programu zdrowotnego realizowanego pod patronatem ministerstwa zdrowia, trafił do Trybunału Konstytucyjnego, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że będzie ogłoszony niekonstytucyjnym.

Pan Minister Boni stwierdził, że niekiedy taka weryfikacja dokonana przez Trybunał Konstytucyjny jest potrzebna.

Pan Minister Żuchowski przedstawił informacje na temat programów, jakie są realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W programach tych uczestniczą także podmioty kościelne.

Arcybiskup Głódź wrócił do listu, który odczytał Pan Minister Boni w sprawie tzw. mowy nienawiści. Podkreślił, że dużo mówi się o tolerancji, a chodzi o szacunek. Powinna być szanowana ludzka godność, godność obywatela.

Pan Minister Boni nawiązując do wypowiedzi Arcybiskupa Głódzia stwierdził, że mógłby przytoczyć listę tekstów z kazań wygłaszanych podczas mszy niedzielnych przez księży, gdzie padają słowa o polskim rządzie i o polskich władzach, które są niegodne. Nie chciałby jednak, aby po tym spotkaniu pozostało takie wrażenie, jakoby spotkali się przedstawiciele złego Państwa i poszkodowani, czyli przedstawiciele Kościoła katolickiego.

Arcybiskup Głódź zapewnił, że strona kościelna zdaje sobie sprawę z tego, że nie wszystkie sprawy, które są sygnalizowane przez Kościół będą zrealizowane, ale potrzebny jest dialog.

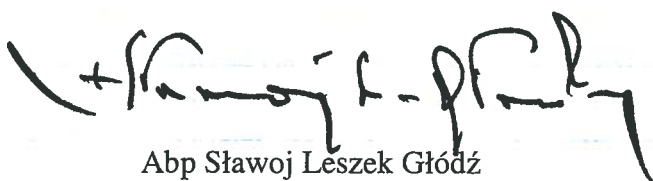
Kardynał Nycz odnosząc się do problematyki związanej z debatą publiczną zauważył, że nie jest to kwestia metody ale, że coś się stało w Polsce, po wszystkich stronach, z zanikaniem prokościelności w myśleniu wtedy, kiedy się debatę publiczną zaczyna. Kardynał Nycz podkreślił, że ważnym polem do dialogu jest odpowiedzialność za Państwo, w której to odpowiedzialności chce Kościół także uczestniczyć, bo taka jest jego natura obecności w świecie.

Pan Dworak przedstawił informacje na temat obecnej sytuacji związanej z możliwością uzyskania przez Telewizję Trwam miejsca na multipleksie. Wyjaśnił, że Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji może przekazywać koncesje tylko i wyłącznie na podstawie konkursu. Do końca roku zostanie rozpisany drugi konkurs na cztery miejsca na pierwszym multipleksie. Poprzedzony on został konsultacjami społecznymi. W ramach konsultacji wskazywano na potrzebę umieszczenia w ofercie programu Telewizji Trwam. Jednocześnie zwrócił się z prośbą, aby przedstawiciel Episkopatu sprawujący opiekę duszpasterską nad Telewizją Trwam, w sytuacji, kiedy będzie już rozpisany konkurs przejrzał dokumentację przygotowywaną przez wnioskodawcę tak, aby nie powtórzyła się sytuacja z poprzedniego konkursu, kiedy to Telewizja Trwam nie dopełniła formalności. Pan Minister odniósł się także do kwestii związanej z opłatami koncesyjnymi. Wyjaśnił, że Radio Maryja nie płaci żadnej opłaty koncesyjnej. Natomiast Telewizja Trwam, w momencie, kiedy otrzymała przedłużenie koncesji na kolejne dziesięć lat na nadawanie satelitarne, zapłaciła dziesięć tysięcy złotych. Jeśli Telewizja Trwam otrzyma miejsce na multipleksie, to opłata koncesyjna na multipleksie będzie dwa razy mniejsza niż ta, którą płać nadawcy za tak zwane nadawanie analogowe. Będzie ona identyczna dla wszystkich nadawców.

Strona kościelna zasygnalizowała także problem dotyczący propozycji zmiany miejsca nadawania Mszy świętej w Telewizji Polonia. Zgodnie z porozumieniem z 2008 roku, Telewizja Polonia nadaje Mszę świętą z różnych miejsc w Polsce. Natomiast Pan Braun proponuje zmianę tej zasady i nadawanie większości transmisji z Łagiewnik.

Pan Minister Dworak zobowiązał się do wyjaśnienia tej sprawy.

Na zakończenie spotkania **Pan Minister Boni** zaproponował podpisanie protokołu z poprzedniego spotkania. Podziękował wszystkim uczestnikom za udział w spotkaniu.

Abp Sławoj Leszek Głódź
Metropolita Gdański
Współprzewodniczący Komisji Wspólnej
Przedstawicielei Rządu RP
i Konferencji Episkopatu Polski

Michał Boni
Minister Administracji i Cyfryzacji
Współprzewodniczący Komisji Wspólnej
Przedstawicielei Rządu RP
i Konferencji Episkopatu Polski

protokół sporządził:
ks. Dariusz Konieczny
Kierownik Biura Sekretariatu KEP